

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

Fay-Reni Paulsen

Bacheloroppgave

Foreldres engasjement i barnas hjemmeøving

Parental involvement in children's home practice

Faglærerutdanning i musikk

2017

Samtykker til tilgjengeliggjøring i digitalt arkiv Brage

JA NEI

1. Forord

Denne bacheloroppgaven er min avsluttende oppgave på faglærerutdanning i musikk ved Høgskolen i Innlandet, avdeling for naturvitenskap og lærerutdanning. Denne oppgaven har for meg vært en del av mitt arbeid som dirigent, som også var litt av grunnen til at jeg valgte å skrive om dette temaet.

Intensjonen med oppgaven var å belyse viktigheten av foreldreinvolvering og -engasjement i barnas hjemmeøving, og i denne oppgaven primært i skolekorps.

Jeg vil takke alle som har vært med og bidratt til at jeg ble interessert i temaet og valgte å utdanne meg til musikkklærer i stedet for å la musikken være en hobby. Takk til alle som svarte på spørreundersøkelsen, og takk til familie, kolleger, studenter og venner for oppmuntrende ord. Jeg vil rette en spesiell stor takk til min veileder Live W. Ellefsen, som har kommet med gode råd og oppmuntring gjennom hele skriveprosessen.

Hamar, 2017

Fay-Reni Paulsen

Innhold

1. FORORD	3
INNHold	4
NORSK SAMMENDRAG	6
ENGELSK SAMMENDRAG (ABSTRACT)	7
2. BAKGRUNN FOR VALG AV TEMA	8
3. FRAMGANGSMÅTE	9
3.1 KVALITATIV OG KVANTITATIV METODE	9
3.2 INTERVJUER – PLANLEGGING OG GJENNOMFØRING	10
4. TEORI	12
4.1 INNSOSIALISERING TIL ØVING.....	12
4.2 HVA ER ØVING?.....	13
4.2.1 <i>Planlegging, gjennomføring og evaluering av øving</i>	15
4.2.2 <i>Øvingsstrategier</i>	15
4.3 MOTIVASJON FOR ØVING	16
5. FORELDRES ENGASJEMENT I BARNAS ØVING	18
5.1 NÅR BARNET ØVER HJEMME.....	18
5.2 LYDNIVÅ.....	19
5.3 ER MUSIKALSK BAKGRUNN EN FORUTSETNING FOR AT MITT BARN SKAL BLI FLINK?	20
5.4 KORPS VS SPORT – DIRIGENTENES SYNSPUNKER	21
5.5 FORELDREINVOLVERING – DIRIGENTENES SYNSPUNKER	21
5.6 FELLES FORSTÅELSE BLANT FORELDRENE.....	22
5.7 FORELDREENGASJEMENT: Å VÆRE SAMMEN OM DET.....	23
6. OPPSUMMERING	25
LITTERATURLISTE	27

---

7. VEDLEGG	28
7.1 VEDLEGG 1	28
7.2 VEDLEGG 2	29

Norsk sammendrag

Tittel: Foreldres engasjement i barnas hjemmeøving	
Forfatter: Fay-Reni Paulsen	
År: 2017	Sider: 29
Emneord: Skolekorps, korps, foreldreinvolvering, engasjement, hjemmeøving	
Sammendrag: Denne bacheloroppgaven tar for seg viktigheten av foreldreinvolvering og engasjement i barns øving i korps (i denne oppgaven primært skolekorps). I min praksis som dirigent og trompetlærer har jeg opplevd flere typer foreldreinvolvering, både av positiv og negativ karakter. I denne oppgaven har det blitt brukt spørreundersøkelse for å forsøke å sette det i lys sammen med teori om sosialisering, øving og motivasjon. Foreldrene er de viktigste i barnas liv, og desto enda viktigere i barnas interesser, noe som synes det å være enighet om blant mine informanter. Det viktigste funnet er den kollektive enigheten blant mine informanter om viktigheten av å være interessert i barnas korpsaktivitet uten å mase på barna om øving.	

Engelsk sammendrag (abstract)

Title: Parental involvement in children's home practice	
Author: Fay-Reni Paulsen	
Year: 2017	Pages: 29
Keyword: School band, band, parental involvement, home practice	
Summary: In this bachelor thesis I will present the importance of parental involvement in children's home practice in primary school band (primary School bands (Norwegian: skolekorps)). In my practice as a conductor and trumpet teacher, I have experienced several types of parental involvement, both positive and negative. In this bachelor thesis questionnaire have been used to try to highlight my findings with theory of socialization, practice and motivation. Parents are the most important persons in children's lives, and all the more important in the children's interests, which seems to be unanimous among my informers. The most important finding is the collective agreement among my informants about the importance of being interested the children's after school activity without telling the kids that they have to practice their instrument.	

2. Bakgrunn for valg av tema

Jeg har spilt i korps siden jeg var 6 år gammel, og har i tiden som korpsmusikant hatt god mulighet til å observere foreldrenes rolle som «korpsforeldre». Mine egne foreldre var veldig engasjerte og opptatt av å vite hva vi gjorde i korpset. Ingen av dem har korpsbakgrunn, og jeg var den eneste i familien som spilte et instrument. Men de kom på alle konsertene, ble med på alle dugnader, oppfordret meg til å dra på øvelser selv de dagene jeg ikke hadde lyst. De hjalp meg imidlertid aldri med hjemmeøvingen, og i ettertid har jeg tenkt at det kan ha vært noe av grunnen til at det ble lite øving fram til jeg begynte på videregående.

I denne bacheloroppgaven er det korpslevers øving som er tema, med fokus på foreldrene og deres engasjement. Som voksen korpsinstruktør har jeg blitt veldig interessert i hva korpsforeldrenes engasjement i barnas hjemmeøving og deltakelse på korpsøvingen kan ha å si for barnas motivasjon, øving og utvikling på instrumentet.

Er foreldrene engasjerte i barnas fritidsaktivitet, eller er det bare noe barna driver med som foreldrene ikke involverer seg i? Hva har foreldrenes egen bakgrunn å si for korpsbarnas utvikling på instrumentet, og er det forskjell på engasjementet til foreldre med og uten korpsbakgrunn? I hvilken grad, og hvordan, hjelper foreldre til med hjemmeøvingen?

Min innfallsvinkel i denne oppgaven er å undersøke hva korpsforeldre selv sier og tenker om sitt engasjement i barnas korpsaktivitet. Spesielt er jeg interessert i hva de mener om hvordan de selv kan være til hjelp og støtte i øvingsarbeidet hjemme. Forskningsspørsmålene jeg vil forsøke å svare på er:

Hvordan mener korpsforeldre at de selv kan være til hjelp og støtte i barnas hjemmeøving og utvikling på instrumentet?

Er det forskjell på hvordan foreldre med og uten korpsbakgrunn mener de kan bidra?

Hvordan tenker korpsdirigenter at foreldre kan engasjere seg?

---

3. Framgangsmåte

For å få svar på forskningsspørsmålene om foreldres engasjement i barnas korpsaktivitet valgte jeg å sende ut spørreskjemaer til korpsforeldre både med og uten korpsbakgrunn. Jeg har også sendt ut spørreskjemaer til korpsdirigenter for å se om deres oppfatning av hjemmeøvingsskulturen og foreldreinvolveringa er lik foreldrenes oppfatning, og eventuelt på hvilke måter. Jeg vil bruke erfaringer fra egen praksis for å belyse det jeg finner ut av, samt relevant teori.

3.1 Kvalitativ og kvantitativ metode

Man skiller ofte mellom ”kvalitative” og ”kvantitative” tilnærminger til forskning. I kvantitative tilnærminger brukes ofte datainnsamlingsverktøy og metoder som er ment for å få frem generell og kanskje også overførbart kunnskap om det som forskes på, gjerne på et stort datamateriale. Slike verktøy kan for eksempel være spørreskjema med forhåndsskrevne svaralternativer, eller skjema hvor forskningsobjektene svarer ved hjelp av en tallskala som forskeren bruker for å finne gjennomsnitt av innhentede data. Det brukes også spørsmål hvor forskningsobjektene kan svare selv, men da er ofte spørsmålene utformet slik at svarene blir korte og konkrete. I denne typen undersøkelse vil forskeren gjerne gruppere svarene for deretter å analysere dataene som er innsamlet (Befring, 2015; Kvarv, 2014).

I kvalitativ metode ønsker man, i stedet for å analysere et stort datamateriale, å få dyp forståelse av noen bestemte tilfeller. Det brukes her ofte åpne og ikke så strukturerte intervjuer og observasjoner, fordi det da vil være mulig for forskeren å i større grad sette seg inn i forskningsobjektets situasjon. I muntlige intervjuer vil ofte forskeren ta lydopptak av intervjuet for så å transkribere intervjuene før dataene blir analysert, og observasjoner filmes eller noteres ned slik at forskeren skal ha muligheten til å se på og analysere i ettertid (Befring, 2015; Kvarv, 2014).

I denne oppgaven har jeg valgt en tilnærming der jeg samler data ved at korpsforeldre og korpsdirigenter svarer skriftlig på et skriftlig spørsmålssett. Jeg har forsøkt å stille spørsmål som skal gi korte, informative svar, og tilnærmingen er sånn sett mer kvantitativ enn kvalitativ. Men samtidig er utvalget mitt mindre enn i typiske kvantitative studier, og resultatene sier dermed mer om noen bestemte tilfeller enn om korpsforeldre og dirigenter generelt. Ved å bruke den metoden jeg har valgt, som er en blanding av kvalitativ og kvantitativ metode, men

med flest røtter i kvalitativ, vil jeg få svar som er informantens egen tolkning av mine spørsmål. Jeg vil deretter måtte tolke dem selv, og sette dem i et system for å få se likheter og ulikheter mellom svarene. En ulempe med en skriftlig kontra muntlig intervjuform er at jeg ikke får spurt underveis dersom det er noe jeg vil ha mer utdypet eller lurer på i forhold til de svarene jeg har fått. Jeg kan heller ikke gi noen oppklaring hvis informantene ikke forstår spørsmålene mine. utfordringer ved dette vil være at jeg ikke får en fullstendig oversikt over det jeg er ute etter – noe jeg likevel ikke ville fått i og med at jeg ikke har undersøkt alle foreldre og skolekorps, men kun har tatt for meg noen enkelttilfeller.

3.2 Intervjuer – planlegging og gjennomføring

Jeg har et stort nettverk av dirigenter og korpsforeldre over hele landet, og valgte å bruke det til min fordel. Siden jeg ikke har hatt mulighet til å oppsøke alle personlig for å overrekke spørsmålsskjemaene, valgte jeg å sende ut mail med spørreskjemaet til ca. 40 korpsforeldre og 15 dirigenter. Siden jeg ville at alt skulle være helt anonymt, brukte jeg applikasjonen Dropbox til å opprette en innleveringsmappe kun beregnet dette formålet, og jeg la ved brukernavn og passord til mappen i mailen med spørreskjemaet. På denne måten ville alle informantene til enhver tid være helt anonyme i overrekkelsen av det ferdig utfylte spørreskjemaet. Det tror jeg var en trygghet for dem. Når det gjelder valg av informanter, har jeg intervjuet dirigenter og foreldre fra flere steder i landet for å få en større oversikt over felles trekk ved hjemmeøving og foreldreinvolvering i skolekorps. Valget av informanter var helt tilfeldig i den forstand at jeg sendte mail til informanter uavhengig av hvor i landet de befant seg, og hvor lang erfaring de hadde som dirigent eller korpsforeldre. Av de ca. 40 korpsforeldrene jeg sendte mail til, var det fem stk. som hadde svart og av de 15 dirigentene var det tre stk. som hadde svart.

Grunnen til at jeg valgte å gjøre slik, var at jeg ville få tilgang til ulike stemmer, og se etter likheter og forskjeller mellom korpsene. Dessuten kan det å intervju foreldre og dirigenter fra forskjellige korps fra forskjellige deler av landet minske faren for å trekke slutninger basert på en korpskultur eller øvingskultur som er tilfeldigvis er spesiell på et eller annet vis. Jeg valgte å bruke skriftlige intervju fordi jeg tror jeg, i akkurat dette tilfellet, ville få mer ærlige svar fra informantene, enn om jeg skulle gjennomføre muntlige intervju. Jeg er korpsdirigent selv, og skriftlige spørsmål i stedet for at jeg spurte dem muntlig kan kanskje gi dem rom til å svare uten å tenke for mye på hva de tror jeg vil høre. Jeg ville heller ikke at noen av

---

informantene skulle bli satt i en vanskelig situasjon i forhold til meg dersom det kom noen spørsmål som de ikke følte seg komfortable med, og følte seg forpliktet til å komme med et raskt svar på.

4. Teori

4.1 Innsosialisering til øving

Primærsosialisering, oppdragelsen som skjer i hjemmet, er den første og viktigste oppdragelsen barna skal gjennom, skriver Imsen (2014, s. 395). Her er det nærmeste familie som er den viktigste sosialiseringsinstitusjonen. Primærsosialiseringen er med på å forme personligheten til barna før de begynner i barnehage eller på skole, derfor er det viktig at foreldrene er til stede for barna sine i denne prosessen. Når barna så begynner i barnehage eller på skolen, blir barna sosialisert inn i nye miljøer. Denne typen sosialisering kalles sekundærsosialisering og bygger på den allerede etablerte primærsosialiseringen (Imsen, 2014, s. 395).

I følge Imsen (2014, s. 397) er de viktigste sosialiseringsinstitusjonene i sekundærsosialiseringen er barnehage, skole og vennegjeng, derav også korps. Barna skal allerede ha fått den grunnleggende oppdragelsen hjemme, slik at skolen kan bidra med at barna skal få kunnskaper og ferdigheter om ting som de kan dra nytte av senere. Skolen fungerer derfor som en sekundær sosialiseringsinstitusjon, og for noen elever kan dette ha alt å si for at de skal kunne mestre de utfordringer de møter seinere i arbeidslivet (Imsen, 2014 s. 397).

I denne oppgaven er det personen og prosessene som er viktigst for å forstå relasjonen barn og foreldre har. Alle personer har med seg sine biologiske, kognitive, følelsesmessige og atferdsmessige egenskaper (Imsen, 2014, s. 400). Prosessene er relasjonene mellom barnet og kontekstene barnet befinner seg i og deltar i gjennom oppveksten. Etter hvert som barnet blir eldre og flere relasjoner etableres, vil dette endres og det blir da lagt grunnlag for barnets videre utvikling av selvstendighet (Imsen, 2014, s. 400).

Det er helt klart at primærsosialiseringen har mye å si for barnas videre utvikling når de begynner i barnehage/skole samt fritidsaktiviteter etter skoletid, og er mer sammen med andre barn. Det jeg har sett når jeg har jobbet med barn i skolekorpssammenheng og har hatt kontakt med deres foreldre, er at barna ofte er veldig like sine foreldre. Når barna kommer på øvelse og har øvd, er dette ofte barn som har foreldre som engasjerer seg i sine barns fritidsaktiviteter. Slike observasjoner har gjort meg spesielt interessert i foreldreinvolvering i skolekorps, og var utslagsgivende for valg av tema for bacheloroppgaven.

Som korpsdirigent har jeg erfart at det er viktig for barna, og for barnas musikalske utvikling, at foreldrene engasjerer seg i barnas fritidsaktivitet. For en korpsforelder kan det å være med på dugnader, kanskje være med på noen øvelser, og la barnet øve hjemme, være nok til at barnet fortsetter å spille i korps. «Det er viktig at foreldrene er til stede på en eller annen måte, men kvaliteten i foreldrenes involvering er enda viktigere» sier Jørgensen i sin bok om øving (Jørgensen, 2011, s. 137).

For barna er det viktig at foreldrene viser at de engasjerer seg enten ved å være interessert i hvordan det har gått på øvelsen, eller ved at de er med på dugnader og noen øvelser. Å la barnet øve når det måtte ha lyst, viser også engasjement hos foreldrene og barna vil føle at de får anerkjennelse ovenfor sin hobby og at foreldrene også liker det de driver med.

«... både erfaring og forskning viser at mange foreldre engasjerer seg i fritidsaktiviteter, og at innsatsen deres er viktig. De bruker mye penger på utstyr og undervisning, de bruker tid til å transportere barn og utstyr når det er nødvendig, og de engasjerer seg i varierende grad i hvordan barna trener og øver» (Jørgensen, 2011, s. 137).

Til tross for viktigheten av foreldreinvolvering og engasjement, er det mange foreldre som ikke engasjerer seg i barnas fritidsaktiviteter. Barna til disse foreldrene vil kanskje føle seg litt alene og ikke føle at de får anerkjennelse for å holde på med sin fritidsaktivitet.

4.2 Hva er øving?

Elevene må lære å øve selv. Denne prosessen må skje på instrumentaltimene slik at elevene vet hvordan de skal øve når de kommer hjem. Lærerens rolle vil da være å lære eleven hvordan eleven selv skal være sin egen lærer i hjemmeøvingen slik at eleven får mest mulig ut av det å øve hjemme. Elevene må få veiledning i å være sin egen lærer. Dessverre er det ikke alltid mulighet for dette (Jørgensen, 2011, s. 20-21; Fostås, 2002, s. 200). I skolekorps er det ofte slik at de yngste elevene (aspirantene) både har enetimer med instrumentallærer en gang i uka, i tillegg til samspilltimer en gang i uka sammen med elever som har spilt ca. like lenge som dem. Dersom instrumentallærer og samspilllærer ikke har samme visjon om øvingen som skal skje utenfor timene, er dette dessverre til liten hjelp for elevene.

Allerede fra barneskolen er barna vant med at leksene gjøres hjemme, uten lærer til stede. Foreldrene er ofte i nærheten, og kan gi veiledning og hjelp for at barna skal kunne fullføre

leksene sine. Slik er det også med instrumentaløving hjemme. Foreldrene kan hjelpe til og gi råd, men i de aller fleste tilfellene er barnet alene med øvingen (Jørgensen, 2011, s. 17).

For at hjemmeøvingen skal fungere optimalt, kan det være lurt at øveren planlegger øvingen sammen med lærer, utfører øvingen, og til slutt evaluerer øvingen. Da gjerne sammen med foreldre og/eller lærer. På denne måten vil instrumentalisten hele tiden ha oversikt over sin egen øving hjemme, og vil etter hvert lære seg hva som skal til for at h*n skal bli bedre på instrumentet sitt (Jørgensen, 2011, s. 17). Det vil også være lettere for foreldre som ikke har noen musikalsk bakgrunn å følge opp barnet sitt når de øver ved at de kan lese planlegginga som om det var lekser fra skolen. Dette kan være med på å gi foreldrene innsikt i barnas fritidsaktivitet og det kan føre til at barna føler båndet mellom dem blir forsterket.

Øving i seg selv er ofte sett på som en kjedelig del av det å spille et instrument. Snakkes det om øving som begrep blir ofte definisjonen «bevisst innsats for å nå et nærmere angitt mål» (Fostås, 2002, s. 195). Øving er i stor grad noe instrumentalisten gjør hjemme eller på et øvingsrom alene. Det er når musikanten øver alene den effektive øvingen skjer. Effektiv øving er øving som har effekt (virkning), ikke noe som nødvendigvis bare er tidsbesparende, men har positiv virkning for videre øving (Fostås, 2002).

Øving kan på mange måter skje i både større og mindre ensembler, men da fokuseres det som regel på samspillet. Basisøvingen og terpingen skjer som oftest alene, hvor man kan fokusere på det en selv gjør uten å måtte fokusere på alt det andre som også skjer (Jørgensen, 2011).

Oppmerksomhet og konsentrasjon er to nøkkelord for målrettet øving. Mange vil hevde at de ikke har konsentrasjon til å gjennomføre øvingen, og vil dermed heller ikke føle at de får øvd effektivt. Dette er sider ved øvingen elever er mest bekymret over. Når vi mister konsentrasjonen, er det rett og slett slik at det er andre ting som opptar konsentrasjonen vår i større grad enn det vi egentlig skulle gjøre, dermed vil oppmerksomhetsfeltet vårt bli overstyrt av de andre tingene og vi mister konsentrasjonen (Jørgensen, 2011, s. 63-64).

Det finnes flere typer oppmerksomhet. En av dem er fokusert oppmerksomhet, og innebærer at tanker og sanser blir avgrenset til en bestemt ting. Det kan være å øve på en bestemt skala, eller en frase i et stykke musikk, eller å fokusere på styrkegrader i et musikkstykk uten å tenke så mye på tonene. En annen type konsentrasjon er selektiv oppmerksomhet - når sansene utsettes for flere forskjellige uttrykk uten at konsentrasjonen svekkes. Dette kan være i form av at et stykke er satt sammen av dynamiske og harmoniske uttrykk samtidig som det

---

inneholder tekniske og musikalske utfordringer. Her kan det være lurt å velge ut ett av elementene en konsentrerer seg om for å få det på plass før det settes sammen til en helhet (Jørgensen, 2011, s. 63-68; Imsen, 2014, s. 122-124).

4.2.1 Planlegging, gjennomføring og evaluering av øving

«Fordi læreren ikke er til stede så er øving en prosess der man instruerer seg selv, gir seg selv oppgaver og overvåker det man gjør.» (Galamian, 1964, gjengitt i Jørgensen, 2011, s. 137)

Jørgensen (2011) skriver at øvingen må planlegges på forhånd slik at øvingen lettere kan gjennomføres. Deretter er det viktig at musikanten evaluerer øvingen slik at det som var bra og det som kan gjøres bedre blir satt ord på. På denne måten kan også foresatte hjelpe de minste musikantene til å se hva som skal øves på, og deretter hjelpe dem å sette i gang øvingen.

Jørgensen (2011) skriver også at for de yngste musikantene er det ikke alltid like lett å sette ord på hva som var bra, og hva som bør forbedres. Det er derfor viktig at de av og til har noen sammen med seg når de øver som kan hjelpe dem å finne ut hva som må gjøres om igjen. På denne måten kan musikanten lettere finne ut selv hva som var bra og hva som må forbedres. De yngste musikantene har som oftest korte og lett gjenkjennbare stykker i lekse, hvor foreldrene også kjenner stykket. Da er det mye lettere for foreldrene, uavhengig av om de kan å spille instrumentet barna deres spiller, å hjelpe barnet sitt å finne ut av hva som var feil.

4.2.2 Øvingsstrategier

«Alle musikkstykker er et hele som kan deles opp når de skal øves på og kanskje memoreres. Her har forskningen pekt på en av de viktigste forskjellene mellom nybegynnere og viderekomne: De aller fleste nybegynnere forsøker å spille gjennom hele lekse gang etter gang uten å stoppe for å gjøre forbedringer, mens viderekomne øvere i større grad stopper opp og tar for seg vanskelige steder» (Jørgensen, 2011, s. 80).

Å spille gjennom et musikkstykke gjentatte ganger uten å stoppe opp, vil for mange ikke ha noen hensikt. Strategien anbefales ikke for viderekomne musikanter, men for aspiranter og nybegynnere kan likevel denne øvingsstrategien være fruktbar (Jørgensen, 2011, s. 80-82). Nybegynnere får ofte kortere stykker å øve på, hvor intensjonen med øvingen er å få på plass fingersettinger og grep, og det er ofte en melodi som er lett gjenkjennbar. På denne måten vil nybegynnerne lære seg hvordan de skal spille et grep, samtidig som de kanskje hører at noe er feil dersom grepet ikke var riktig. Det er ikke alltid barna er i stand til å sette ord på hva som

var feil, og da er det veldig greit at de har stykker i lekse som foreldre gjenkjenner, og kan hjelpe dem å finne den rette tonen.

For viderekomne øvere kan det være til mer skade enn hjelp å øve gjennom hele stykker uten å stoppe opp når det ikke er riktig. Det kan for eksempel være et vanskelig løp i stykket hvor øveren ikke behersker tempoet eller fraseringer og styrkeanvisninger som ikke kommer med. Da er det mye mer hensiktsfullt å øve del for del. Dersom øveren ikke behersker tempoet i stykket, kan det å spille delene sakte etter metronom være lurt for så å øke tempoet litt etter litt. Når de forskjellige delene beherskes hver for seg, kan øveren sette sammen delene for å se om det fungerer. Det er ikke alltid denne strategien fungerer optimalt, og det kan da være lurt å finne øvelser som kan hjelpe øveren å beherske det ønskede musikalske nivået (Jørgensen, 2011).

4.3 Motivasjon for øving

Motivasjon = «det som forårsaker aktivitet hos individet, det som holder denne aktiviteten ved like, og det som gir den mål og mening.» (Fostås, 2002, s. 204).

«la oss tenke oss to elever som er omtrent like bra utrustet evnemessig. Den ene arbeider ivrig og systematisk og får gode karakterer. Den andre blir det bare rot med: Leksene blir ikke gjort som de skal, eleven virker uinteressert i timene og somler med å komme i gang med arbeidet. Alltid påskudd for å vri seg unna: blyanter som skal spisses, bøker som skal hentes, bord som vipper, sola i øynene, negler som skal bites, for ikke å snakke om den rastløse vandringen for å drikke vann eller «låne noe» hos medelever» (Imsen, 2014, s. 313).

Motivasjon er følelses- og behovsknyttet, og det å lykkes med skolearbeidet er for elevene en viktig kilde til innsats. I det dagligdagse språket er ordet «motivasjon» ofte brukt i negative sammenhenger. I skolen er det ikke uvanlig at elevene «ikke har motivasjon» til å gjennomføre gitte oppgaver. Det kan ha med tidligere oppgaver å gjøre, eller elevens sinnstilstand og dagsform spiller inn (Imsen, 2014, s. 313-314).

Når en musikanter øver og ikke får til det den øver på, vil ofte motivasjonen synke som følger av dette. Da er det spesielt viktig at musikanten kjenner til noen av øvingsstrategiene i kapittel 3.2.3.

Noen elever har også prestasjonsmotivasjon – en trang til å prestere som gir motivasjon til å arbeide med oppgaven. Disse elevene er de som ofte gjør det bra i timene på skolen, og

hjemme med leksene. De blir motiverte av at de får til det de gjør, og vil dermed fortsette å jobbe like bra som de har gjort. Andre elever har ikke de samme evnene til å arbeide med oppgaver som disse elevene, og vil dermed heller ikke bli motivert av å prestere. Det kan være alt fra angst for å ikke prestere like godt som de andre elevene, eller at de rett og slett ikke synes skolen er like viktig som det å være ute i friminuttet å spille fotball med vennene sine (Imsen, 2014, s. 314-315).

For musikanter i skolekorps vil mange bli motiverte av tilbakemeldingene de får etter utførte konserter. Musikantene får høre at de har vært flinke og at de har gjort en god jobb, og de får da større tro på seg selv og de får lyst til å øve hjemme.

5. Foreldres engasjement i barnas øving

I dette kapittelet vil jeg presentere og diskutere resultatene av spørreundersøkelsen.

5.1 Når barnet øver hjemme

Blant foreldrene er det en felles forståelse for viktigheten av hjemmeøving og motivasjon for øving når barna spiller i korps:

«For at musikanten skal bli bedre er det klart at det må øves hjemme, men jeg har aldri oppfordret til øving. Dette er noe musikanten selv har tatt initiativ til».

«Vi ønsket ikke å presse til øving, da det kan ha negativ virkning, men vi prøvde å gi gode tilbakemeldinger og oppfordre til å bli enda bedre».

«Vi oppmuntret til øving mens de var små, men vi presset ikke på. Ingen ytre motivering i form av belønning».

Alle forstår viktigheten av hjemmeøving, men vil ikke presse barnet til å øve, da dette kan ha negativ innvirkning på barnas motivasjon. Øvingen har derfor vært noe musikantene selv har tatt initiativ til, og det har dermed ikke vært noen form for systematisk øving særlig i begynnelsen av korpskarrieren. Et par av foreldrene har barn som nå studerer musikk på høyere utdanning, og disse musikantene begynte ikke å øve systematisk før slutten av ungdomsskolen eller begynnelsen av videregående.

«Mens de var små var det ikke systematisk øving hjemme. Det gikk litt i rykk og napp, men etter hvert som de ble eldre var det øving flere ganger i uken og også systematisk hver dag fra videregående og oppover i alder».

Også blant dirigentene har motivasjon og oppmuntring vært et gjengående tema:

«Det har utrolig mye å si at foreldrene engasjerer seg. Om de ikke kan bidra mye hjemme, er det viktig at de oppmuntrer».

«Jeg tror det har mye med måten foreldrene går fram på når de skal få musikanten til å øve. Det verste jeg tror en forelder kan gjøre er å «mase» på musikanten om å øve».

Begge disse dirigentene har et avslappet syn på hjemmeøving. Begge synes det er viktig, men likevel er det viktigere å la musikanten til en viss grad ta styringa over når øvingen skal skje. Det er viktig at det blir oppmuntret til øving, men at det ikke skal være noen tvang.

I kapittel 3.3 skriver jeg om motivasjon for øving. Der skriver jeg også om prestasjonsmotivasjon. Noen barn får motivasjon av å prestere, som igjen gir motivasjon for å prestere. Disse barna har lettere for å ha lyst til å øve, og det er lettere for både foreldre og dirigenter å få disse barna til å øve hjemme. De barna som ikke har prestasjonsmotivasjon, vil ikke bli motivert av å prestere, og vil heller ikke ha like lett for å sette seg ned med instrumentet for å øve. Det er da det blir viktig for musikanten at foreldre og dirigent forstår at de kanskje trenger litt lengre tid til å sette seg ned med instrumentet og at det da blir verre dersom de blir mast på.

5.2 Lydnivå

Når man som foreldre skal sitte hjemme og kanskje slappe av etter middagen, er det ikke bestandig like lett å godta at barnet vil øve. En forelder skriver:

«Det å være positiv med tanke på lydnivået under øving hjemme er veldig viktig med tanke på musikantens motivasjon. Det er veldig hørbart, men nødvendig».

Denne forelderen hadde ingen korpsbakgrunn selv, men var klart innforstått med at øving utenom korpsøvelsene var viktig for framgang hos musikanten. Jørgensen (2011, s. 137) sier at «Barn flest har behov for å føle tilknytning til og anerkjennelse fra foreldrene». Å føle at man får anerkjennelse til å øve hjemme når det måtte passe for musikanten selv, er veldig viktig. Denne forelderen har forstått det, og ønsker at musikanten skal få skape sin egen øvingsrutine, og ikke at øvingen skal være noe som blir påtvunget eller nedskjært av foreldrene. En annen forelder, med korpsbakgrunn, skriver:

«Det er vanskelig å unngå å lytte når musikanten øver hjemme. Det har vært dager hvor jeg kanskje kunne ønske at øvingen skjedde på et annet tidspunkt eller en annen plass enn i stua, men jeg har aldri avbrutt musikanten midt i øvingen».

Denne forelderens tålmodighet ovenfor øvingen og lydnivået, kommer nok at av forelderen selv har korpsbakgrunn og vet hvor viktig det er å øve. Det at det blir gitt tillatelse for å øve

når motivasjonen er tilstede, selv om det er mye lyd, gir også musikanten videre motivasjon og musikanten vil automatisk fortsette med å øve.

5.3 Er musikalsk bakgrunn en forutsetning for at mitt barn skal bli flink?

To av foreldrene som har svart på spørreundersøkelsen har, som jeg nevnte tidligere, barn som har studert musikk videre på videregående og nå studerer på høyere musikkutdanning. Bare en av disse foreldrene har selv musikalsk bakgrunn. Felles for disse er at de aldri har tatt styringen om når musikanten skulle øve, men latt dette være opp til musikanten selv. Begge foreldrene har motivert til øving ved at de har fortalt musikanten at det er fint at de øver. Den ene skriver:

«Det var vanskelig å unngå å lytte når musikanten øvde, men moro å høre utviklingen. Selv om jeg ikke har noen musikalsk bakgrunn selv, var det lett å høre utviklingen fra gang til gang. Dette gir en tilbakemelding på. Jeg tror det kan ha vært en av grunnene til at barnet mitt fortsatte å spille».

Denne foreldereren har gjennom hele spørreundersøkelsen lagt vekt på at korps var barnets egen ting, og at barnet alltid fikk lov til å velge selv når det skulle øve og hvor. Det var viktig for foreldereren at barnet følte at det var greit at øving skjedde, men også at det var greit å ta en dag fri. Hos dette barnet hadde øving alltid vært lystbetont fra begynnelsen av.

Hos den foreldereren med musikalsk bakgrunn hadde de heller aldri presset barna til å øve. Fra begynnelsen av var det ikke systematisk øving hjemme, men dette var noe som gikk seg til av seg selv i senere tid. Denne foreldereren skriver:

«det var den indre justisen i gruppa som førte til øving hjemme. Mange flinke ungdommer med i skolekorpset i denne perioden og det gjorde at de pushet hverandre».

Disse barna fikk motivasjon til hjemmeøving av å spille sammen med andre barn, og konkurranseinstinkt deres ble da trigget til å ha lyst til å øve mer hjemme.

For begge disse foreldrene, kan det at de har latt øvingen vært opp til barna selv, være en av grunnene til at barna deres har valgt å gå videre med musikk på videregående og senere valgt

---

å studere musikk på heltid på høyere utdanning. I begge tilfellene har hjemmeøvingen vært opp til barna, og foreldrene har motivert ved å kommentere positive ting etter endt øvelse.

5.4 Korps VS sport – dirigentenes synspunkter

I ett av spørsmålene spør jeg dirigentene om hvordan de ser på foreldreinvolvering i sport vs. Korps. De svarer at de tror det er relativt likt og at det på begge arenaer finnes begge typer foreldre – de som engasjerer seg og stiller opp på øvelser og dugnader, og de foreldrene som kjører barna sine til treninger og øvelser og henter igjen når det er ferdig uten å en gang forlate bilen for å hilse på de andre.

«Selv har jeg minimalt med erfaring fra idretten, men slik *jeg* opplever det er det relativt likt».

«Det kan være det er mye likt. Engasjerte og uengasjerte foreldre finner en over alt».

En av dirigentene skiller seg imidlertid litt ut:

«Mitt inntrykk er at foreldre som involverer seg i korps ofte har en mer sosial innstilling enn foreldre som engasjerer seg i sport. Foreldreinvolvering i sport er selvfølgelig stort sett positivt, men her har jeg hørt om flere væremåter jeg ser på som negative i forhold til i korpsverden».

Videre beskriver denne dirigenten episoder om foreldre som står på sidelinjen på fotballbanen og skriker ut diverse setninger og ord som ikke bør komme for et barns øre. Fokuset hos mange foreldre i sporten ligger i å vinne, ikke å ha det gøy.

5.5 Foreldreinvolvering – dirigentenes synspunkter

Dirigentene er alle enige om at det minste foreldrene kan gjøre er å være tilstede; møte opp og være en del av foreldremiljøet, slik at også de voksne kan trives og assosiere øvelsene med noe positivt. Det er selvsagt mange som er tilstede og som sitter og drikker kaffe sammen med de andre foreldrene mens barna har øvelse, og blant både foreldre og musikanter merkes det at engasjementet her er større. På spørsmål om hvorvidt det har noen betydning at foreldrene selv har spilt eller spiller i korps eller andre typer instrumenter og besetninger, er svarene veldig varierende:

«Erfaringen min er at de musikantene med foreldre som har musikkbakgrunn øver mer hjemme enn de som ikke har det.»

«Foreldre med musikkbakgrunn kan kanskje lettere tilby hjelp, men det viktigste er å være interessert i det barna driver med.»

«Foreldre med musikkbakgrunn kan ofte virke «masete» på øvingen, noe som i verste fall kan føre til dårligere motivasjon.»

Felles for alle dirigentene er enigheten om at i hvilken grad foreldrene er involverte i, synes på musikantene. En dirigent forteller om en forelder som ofte glemte at det var øvelse slik at musikanten ikke kom på øvelse og heller ikke gav beskjed om dette. Denne musikanten øvde ikke hjemme, var i liten grad opptatt av at det skulle være ro på øvingene og ville mye heller ha pause enn å spille på timene. Som en motpart til dette tilfellet forteller den samme dirigenten om en musikanter som alltid kommer forberedt til øvelsene, foreldrene er i stor grad involverte og engasjerte i hva musikanten gjør på øvelsene og sitter ofte og venter til øvelsen er ferdig. Foreldrene til denne musikanten tok seg alltid tid til å snakke med dirigenten etter øvelsene for å høre hvordan det har gått og hvordan deres barn utvikler seg.

En av dirigentene tilføyer at det hender det kommer meldinger om at musikanten ikke kan komme på øvelse fordi det kolliderer med skiløp eller fotballtreninger, og at det i disse tilfellene føles som at sportsaktiviteten går foran korpset – noe som for enkelte ikke hender rent sjeldent.

5.6 Felles forståelse blant foreldrene

Oppmuntring og motivering synes å være ord og meninger som går igjen hos de fleste, enten det er dirigent eller foreldre. Alle har nevnt ordene i en eller flere kontekster, og foreldrene som var med i undersøkelsen virker å være engasjerte i barnas framgang og øving på sitt instrument uavhengig av om foreldrene selv har korpsbakgrunn eller ikke. På spørsmål om hvordan foreldrene tenker de har bidratt til hjemmeøvingen svarer de:

«Oppmuntring, først og fremst det.»

«Prøve å legge til rette, støtte og motivere på barnets premisser»

«Vi presset aldri til øving, men prøvde å gi gode tilbakemelding og oppfordre til å bli enda bedre»

Jeg ser foreldre med felles forståelse av hvor viktig det er at musikantene får øve i sitt eget tempo og når de selv har lyst. Å skape motivasjon til øving ved å minne på, men likevel la det være opp til musikanten i stedet for å tvinge barnet til å øve, virker å være ting alle mine informanter verdsetter og ser verdi i.

5.7 Foreldreengasjement: å være sammen om det

Å være tilstede på korpsøvelsene til barna er noe foreldrene synes var viktig. Det var ikke alle som var der like ofte, men felles for alle er at de var tilstede når det var naturlig. Noen av foreldrene spilte sammen med korpset dersom det var nødvendig, mens andre var med på øvelsene for samholdet i foreldregruppa og for å støtte opp barnet sitt. Å ha foreldre til stede på øvelsene har også vært med på å gjøre det lettere for dirigenten med å holde ro på øvelsene.

Imsen (2014) skriver: “Den viktigste sosialiseringensinstansen er *foreldrene og familien*. Det er her barnet gjør sine første sosiale erfaringer, og det er her de grunnleggende normene og verdiene blir internalisert”. For at barna skal prestere godt i korps er det viktig at foreldrene er involverte. Det gjelder ikke bare å være interessert i hva barnet driver med, men også la barnet få lov til å øve. Legge til rette for øving slik at barnet vet at det er greit. I kapittel 3.3 skriver jeg om motivasjon for øving. Når musikantene får oppmuntring av foreldre og nær omgangskrets, vil dette skape motivasjon som fører til at musikantene får lyst til å øve. Øving skaper mestring, mestring skaper motivasjon og motivasjon skaper lyst.

For noen er det å skulle øve hjemme det samme som å gjøre lekser - det blir satt av tid til det og foreldrene oppmuntrer til øving uavhengig av om de selv har mulighet til å hjelpe til i like stor grad som med leksene fra skolen. Hos andre er det å spille i korps noe barna deres gjør, og de selv ikke vil involvere seg i. Det som går igjen her er at det bare er en fritidsaktivitet, og ikke like viktig som f.eks. lekser. Det er også noen av musikantene som driver på med andre fritidsaktiviteter som fotball, skiløp, handball osv. og her er det fra dirigentenes side en følelse av at sportsaktiviteten ofte går foran korps. Noen får ofte høre at barna ikke kan komme på hver øvelse fordi det er fotballtrening eller skitrening samtidig.

Jørgensen (2011) skriver dette om foreldre: «Både erfaring og forskning viser hvor viktig foreldrene kan være for den musikalske utviklingen til barn og ungdom». Det betyr at det er viktig at foreldre på en eller annen måte viser barna sine at de er interesserte i det barna gjør. Engasjement hos foreldrene er mye viktigere enn musikalsk bakgrunn.

I kap. 4.3 skriver jeg om to foreldre med barn som har tatt steget videre til høyere musikkutdanning. Kun den ene av disse foreldrene hadde musikalsk bakgrunn. Det som var felles for disse to, var at begge hadde engasjert seg i barnets fritidsaktivitet. De hadde vært med på øvelser, latt barnet øve hjemme når det måtte ønske og oppmuntret barnet til å fortsette. Foreldreinvolveringen har i disse to tilfellene vært eksemplarisk, og har ført til at barna deres aldri sluttet å spille.

Både hos foreldre og dirigenter som har vært med i undersøkelsen er det felles forståelse for viktigheten av engasjement og involvering ovenfor barnets korpsaktivitet:

«Både jeg og min mann var på nesten alle øvelsene i skolekorpset så lenge ungene spilte der».

«(...) Det aller viktigste er at foreldrene engasjerer seg i at alle skal ha det bra i korpset».

Jørgensen (2011) skriver at kvaliteten i foreldrenes involvering er mye viktigere enn at foreldrene er til stede. Det er selvsagt viktig med tilstedeværelse fra foreldrenes side, men dersom engasjementet er fraværende har ikke tilstedeværelsen noen hensikt.

---

6. Oppsummering

Formålet med oppgaven var å bli mer bevisst på korpsforeldres og dirigenters tanker i foreldreinvolvering og foreldreengasjement. I den forbindelse satte jeg sammen tre forskningsspørsmål jeg har forsøkt å svare på gjennom denne oppgaven:

Hvordan mener korpsforeldre at de selv kan være til hjelp og støtte i barnas hjemmeøving og utvikling på instrumentet?

Er det forskjell på hvordan foreldre med og uten korpsbakgrunn mener de kan bidra?

Hvordan tenker korpsdirigenter at foreldre kan engasjere seg?

For å kunne svare på disse spørsmålene har jeg brukt svarene jeg fikk av dirigenter og korpsforeldre og satt svarene opp mot teori om øving, sosialisering og motivasjon, og i hvilken grad dette har å si for musikantene. Det er helt klart at i hvor stor grad foreldreinvolveringen foregår har alt å si for musikantens framtrede og øvingsattityde, noe som kommer godt fram gjennom hele oppgaven.

For foreldrene er det viktig at barna deres har det gøy når de driver med korpsaktiviteten, og det er på ingen måte noen tvang til øving fra foreldrenes side. Alle er enige om at det er oppmuntring som skal til for at deres barn øver. Foreldreengasjement i skolekorps er også viktig for at alle skal ha det bra og trives. Dette synes også å være hovedpunktet for dirigentene. Engasjement skaper trivsel og glede for både barn og foreldre.

At en forelder må ha musikalsk bakgrunn for å kunne hjelpe og støtte barnet sitt i hjemmeøving, vil jeg også avkrefte. To av foreldrene i denne undersøkelsen har, som jeg har nevnt tidligere i kap. 4.3, barn som har gått videre til høyere musikkutdanning. Bare en av disse to har selv noen form for musikalsk bakgrunn. Felles for disse foreldrene var at de engasjerte seg og involverte seg i barnas fritidsaktivitet, og la til rette for at barna kunne få øve hjemme når de selv måtte ønske det.

Å være involvert og engasjert i barnas korpsaktivitet, er noe både dirigentene og foreldrene er enige om at er viktig. Dirigentene ønsker at foreldrene skal engasjere seg ved å være til stede for barna sine ved at de er interesserte i hva barna gjør, kommer på konserter, er med på øvelser dersom det lar seg gjøre og blir kjent med andre foreldre. Uten engasjement og involvering fra

foreldrenes side, får ikke barna den anerkjennelsen for sin fritidsaktivitet som de behøver for å ha lyst til å fortsette med det. Dette gjelder ikke bare korps, men alle typer fritidsaktiviteter.

Litteraturliste

Biefring, E. (2015). *Forskningsmetoder i utdanningsvitenskap* (1. utg.), Oslo: Cappelen Damm AS.

Fostås, O. (2002). *Instrumentalundervisning*. Oslo: Universitetsforlaget

Imsen, G. (2014). *Elevens verden: innføring i pedagogisk psykologi* (5. utg.), Oslo: universitetsforlaget

Jørgensen, H. (2011). *Undervisning i øving: En innføring for sang- og instrumentallærere*. Oslo: Norsk Musikforlag A/S

Kvarv, S. (2014). *Vitenskapsteori – tradisjoner, posisjoner og diskusjoner* (2. utg.), Oslo: Novus Forlag.

7. Vedlegg

7.1 Vedlegg 1

Intervjuguide Foreldre

1. Spilte du i korps som barn?
Hvis ja: spiller du enda?
2. Hvor lenge har barnet spilt i korps?
3. Spiller barnet ditt i korps enda?
4. Hvor ofte har du vært tilstede på korpsøvelsene til musikanten?
5. På hvilken måte du tenker dette kan ha hatt noe innvirkning på musikantens oppførsel på øvelsene?
6. Hvor ofte øver/øvde musikanten hjemme?
7. På hvilken måte du som korpsforeldre vært med på å påvirke barnet til å øve utenom korpsøvelsene?
8. På hvilken måte har du påvirket musikantens øvingsrutiner?
9. Hva gjør du når musikanten øver hjemme? (øver sammen med, lytter til, er i samme rom, er barnet alene, gir tilbakemeldinger?)
10. Har du som korpsforeldre hatt innvirkning (positivt og negativt) på musikantens framreden både når det gjelder hjemmeøving og på korpsøvelser?
11. er det noe du selv tilføye ang. din opplevelse som korpsforeldre?
12. Dersom barnet har sluttet å spille i korps, hva var grunnen til dette?
13. Hvordan tenker du at du kan (kunne) bidra i en hjemmeøvingssituasjon?

7.2 Vedlegg 2

Intervjuguide dirigenter

1. Hvor lenge har du vært dirigent/jobbet i korpsbevegelsen?
2. Hvordan opplever du foreldreinvolvering i musikanter hjemmeøving?
3. Kan du se foreldrene igjen i barnas væremåte og attityde? På hvilken måte?
4. Ser du noen sammenheng mellom barnas hjemmeøving og foreldrenes engasjement i korpset? Hvilke sammenhenger? I hvor stor grad? Har du noen eksempler?
5. Har det noen betydning for hjemmeøvingen om foreldrene selv har spilt i/spiller i korps eller andre instrumenter/besetninger?
6. Hva er ditt inntrykk av foreldreinvolvering i sport Vs. Korps?
7. Hva tenker du som dirigent at foreldrene kan engasjere seg i?
8. Har du noe mer du vil si om temaet?